

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชกรณียกิจต่างๆ กล่าวถึงการศึกษาว่าเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อช่วยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ความรู้และสติปัญญาของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติและพัฒนางาน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2551, หน้า 6) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักตามแนวทาง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน เนื่องจากผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเสริมสร้างเติมเต็มศักยภาพของตนเอง เพื่อผลักดันและนำพาตนเองไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ในระหว่างที่ผ่านมามีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ยังพบปัญหาจากการจัดและพัฒนาศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาในด้านการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านจิตความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่อยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 1) นอกจากสภาพปัญหาต่างๆ ในสังคม ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ที่ใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข (ประสาท เนื่องเฉลิม, 2553, หน้า 19-20) การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมุ่งสร้างปัญญา และคุณลักษณะของชีวิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพเพื่อตนเองพึงพา

ตนเองได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และมีส่วนสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม (สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, 2551, หน้า 6) จุดมุ่งหมายของการศึกษา การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมุ่งสร้างปัญญา และคุณลักษณะของชีวิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพเพื่อตนเองพึ่งพาตนเองได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และมีส่วนสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคมส่วนร่วม โดยมีแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาของการศึกษาจึงควรมุ่งให้การศึกษาด้านวิชาการ โดยการต่อยอดความรู้ควบคู่ไปกับการฝึกฝนขัดเกลาทางความคิด ความประพฤติและคุณธรรม ให้มีความเข้าใจในหลักเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบและตัดสินใจในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และควรให้มีการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป โดยเน้นการเรียนรู้แบบสหวิทยาการและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, 2551, หน้า 6)

การจัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ด้อยกว่าเด็กปกติทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม หรือปัญหาอื่น ๆ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย และสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุดได้ โดยได้แบ่งประเภทของเด็กด้อยโอกาส ในลักษณะสากลเป็น 10 ประเภท คือ เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก เด็กที่ถูกทอดทิ้ง/เด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) รายได้ครอบครัวเฉลี่ยไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี เด็กในชุมชนกลุ่มน้อย เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ ตลอดจนเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 10-11) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ถือเป็นหนึ่งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ แบบสหศึกษา ซึ่งนักเรียนใช้ชีวิตตลอด 24 ชั่วโมงในรั้วโรงเรียน ตั้งอยู่ที่ ตำบลคลองขุดและตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล, ม.ป.ป., อ้างอิงจาก สุภาพค์ สองเมือง, 2554, หน้า 11 – 12)

ปัญหาการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง พบมากในกลุ่มเด็กด้อยโอกาส ซึ่งสภาพสังคมในปัจจุบันมีเด็กด้อยโอกาส กระจายอยู่ทั่วไปในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552, อ้างอิงจาก สุภาพค์ สองเมือง, 2554, หน้า 19 – 20) ปัญหาการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยส่วนใหญ่บุคคลนั้นๆ จะมีพฤติกรรมที่ไม่ชอบเรียนรู้ หรือทดลองประสบการณ์ใหม่ๆ มักจะพูด

เกี่ยวกับตัวเองในทางลบ เช่น หนูทำไม่ได้ ผมเป็นคนไม่เก่ง หรือเราเป็นคนไม่ฉลาด ไม่มีใครสนใจ ฯลฯ เด็กจะมีความอดทนต่อความกดดันได้น้อย ไม่มีความพยายาม ขอมแพ้ง่าย หรือมักชอบให้คนอื่นทำแทนตนเอง เด็กที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองมักจะเป็นเด็กที่เจี๊ยบขริม ไม่ค่อยสูงส่งกับเพื่อน มักเป็นคนวิตกกังวล เกิดความเครียด ไม่สามารถแก้ไขปัญหาลึกๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นได้ เด็กเหล่านี้มักคิดอยู่เสมอว่า ตนเองทำผิดเสมอ หรือตนเองเป็นเด็กที่เรียนไม่เก่งและมักจะคิดเสมอว่าตนเองทำอะไรก็ไม่สำเร็จ (จินตนา สงวนแก้ว, สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2556, จาก <http://taamkru.com/th/การเห็นคุณค่าในตนเอง/>) บุคลิกภาพเฉื่อยชา ไม่มีความมั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกที่ตนเองด้อยกว่าผู้อื่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าเข้าสังคม มีความรู้สึกไวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มองโลกในแง่ร้าย และไม่สามารถใช้ศักยภาพทั้งหมดของตนเองได้อย่างเต็มที่ (แวนดาว ดวงจันทร์, 2551, หน้า 2) ปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้ พบมากในกลุ่มเด็กด้อยโอกาส ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ซึ่งการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า กระบวนการฝึกอบรม เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาในหลายๆด้าน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล เป็นโรงเรียนประจำ แบบสหศึกษา ซึ่งนักเรียนใช้ชีวิตตลอด 24 ชั่วโมงในรั้วโรงเรียน ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองขุดและตำบลเกตุรี อำเภอเมืองสตูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยในปีการศึกษา 2553 ซึ่งประกอบไปด้วยเด็กที่ด้อยโอกาสในด้านต่างๆ เช่น เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ ซึ่งรายได้ครอบครัวไม่เกิน 12,000 บาท/ปี) เด็กในชนกลุ่มน้อย เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ตลอดจนเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับการประเมินตนเอง จากลักษณะทางกายภาพ บุคลิกภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทักษะคติ ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถด้านอื่นๆการยอมรับจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เช่น การยอมรับจากบิดามารดา ครูอาจารย์ เพื่อน ฯลฯ ซึ่งถ้าบุคคลใดมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง บุคคลนั้นก็จะมีบุคลิกภาพของจิตใจที่มั่นคง มีความกระตือรือร้นไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ กล้าแสดงออก เป็นที่ยอมรับของบุคคลรอบข้าง วิตกกังวลต่ำ มีความพอใจและภูมิใจในงานที่ทำ ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่ง โป๊ป (Pope, 1980, อ้างอิงจาก สุวรรณิ พุทธิศรี และชัชวาลย์ ศิลปะกิจ, 2541, หน้า 359) ได้เสนอแนวทางในการประเมินความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านสังคม (Social) เป็นความรู้สึกถึงการยอมรับที่ได้จากผู้อื่น ความรู้สึกถึงความสามารถในการเป็นเพื่อนกับ

ผู้อื่นของตนเอง ด้านการศึกษา (Academic) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในฐานะนักเรียน ความพอใจในผลการเรียน ซึ่งอาจถูกกำหนดมาตรฐาน โดยพ่อแม่ ครู เพื่อน ด้านครอบครัว (Family) เป็นความรู้สึกกับตัวเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว ความเป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของคนที่รักและเป็นที่ยอมรับของคนที่รักและเป็นที่ภาคภูมิใจของคนในครอบครัว ด้านภาพลักษณ์ (Body Image) การมองรูปลักษณ์ของตนเองว่า สูง เตี้ย อ้วน ผอม กำลั้งดี และด้านมุมมองรวม (Global) เป็นมุมมองเกี่ยวกับตนเองโดยทั่วไป เช่น ความรู้สึกเป็นคนดี ดังนั้นความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคลไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ กระบวนการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดขึ้นระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบๆตัว โดยความภาคภูมิใจในตนเองจะมีผลกระทบอย่างมากตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยในช่วงวัยรุ่นเป็นระยะที่มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองของมนุษย์จะมีความไม่แน่นอนมากที่สุด และมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าระยะอื่นๆ เพราะเป็นระยะที่เด็กกำลังก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ และเป็นระยะที่บุคลิกภาพและเอกลักษณ์ (Identity) ของมนุษย์ก่อตัวขึ้นเป็นการถาวรแต่ละบุคคล วัยรุ่นจึงประสบกับความยุ่งยากในการแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน

นอกจากนี้วัยรุ่นมักจะประสบปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ล้มเหลวด้านการเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ขาดทักษะในการปรับตัว ขาดความเชื่อมั่น มักหาวิธีชดเชยความรู้สึกดังกล่าวด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เฉื่อยชา ชอบแยกตัวออกจากสังคม ขาดความกระตือรือร้น และไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลงกว่าที่ควรจะเป็น รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า ดังนั้นการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองในช่วงวัยรุ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความเชื่อมั่นที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า (แวนดาว ดวงจันทร์, 2551, หน้า 2) ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี รู้คุณค่าในตัวเอง ประกอบไปด้วย ความตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต เพราะมีผลกระทบต่อการตัดสินใจลำพังความคิดอย่างเดียวไม่สามารถสร้างความมั่นใจให้ตัวเองได้ ความมั่นใจจะต้องเริ่มสร้างอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่วัยเด็ก และยอมรับ เห็นค่าในตัวเอง เคารพตัวเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่เป็นร่างกาย (Physical) วิญญาณ (Spiritual) และ จิตใจ (Psychological) บุคคลจะต้องรักษาไว้ซึ่งสมดุลของทั้ง 3 ส่วน ตลอดจนมีความเข้าใจตนเองว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความสำคัญ กับทั้งเห็นว่าคุณค่าของตนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเอง (จินตนา สงวนแก้ว, สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2556, จาก <http://taamkru.com/th/การเห็นคุณค่าในตนเอง/>)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างควมภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สังคมปัจจุบันเป็นยุคข่าวสารไร้พรมแดน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นมากขึ้นด้วย ในระยะวัยรุ่นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยวิกฤต (Critical period) เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตอย่างมาก มีความยากลำบากในการปรับตัวของวัยรุ่น ถือได้ว่าเป็นช่วงวัยที่พบปัญหาได้มากที่สุด ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ผู้วิจัยจึงใช้การฝึกอบรม เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้าง ปรับปรุง เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ความชำนาญ (Skills) และเจตคติ (Attitude) แก่บุคคลเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนมีสมรรถนะในชีวิตเพิ่มขึ้น ซึ่งถ้าหากผู้เรียนได้รับฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างควมภาคภูมิใจในตนเองแล้ว จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง เกิดความตระหนักถึงความรู้ ความสามารถและความสนใจของตนเองที่แท้จริง ทำให้เกิดการตัดสินใจที่ถูกต้อง โดยปราศจากการถูกรอบงำจากสิ่งหรือบุคคลอื่น พร้อมทั้งยังสามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาส สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้อย่างมีความสุข ตลอดจนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ส่งผลให้บุคคลนั้นจะเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเองและมองเห็นคุณค่าของบุคคลอื่นรอบข้าง ด้วยเช่นกัน โดยมีความสงสัยว่า (1) จะได้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างควมภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำที่มีประสิทธิภาพสูงหรือไม่ (2) ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ที่ได้รับการฝึกอบรม จะสูงกว่าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือไม่ (3) ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ หลังได้รับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการได้รับการฝึกอบรมหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ก่อนและหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรม
2. เพื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานของการวิจัย

1. รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับเหมาะสมมากขึ้นไป
2. ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ กลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง (กลุ่มทดลอง) สูงกว่าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม (กลุ่มควบคุม)
3. ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ หลังได้รับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการได้รับการฝึกอบรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

รูปแบบการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง แก่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ให้มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางให้หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้พัฒนาผู้เรียนและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จำนวน 40 คน ข้อมูล ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2557

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ได้มาจากการคัดเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 25 % จากการวัดความภาคภูมิใจตนเองด้วยแบบวัด Five-Scale Test of Self-Esteem for Children (FSC) และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกรอบรม จำนวน 40 คน จากนั้น สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 45) แบบไม่ใส่คืน จำแนกเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่

1. การใช้รูปแบบการฝึกรอบรมเพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองกับกลุ่มทดลองและไม่ใช้รูปแบบการฝึกรอบรมเพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองกับกลุ่มควบคุม
2. ช่วงเวลาการวัดระดับความภาคภูมิใจในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการฝึกรอบรมเพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง

ตัวแปรตาม ได้แก่

ความภาคภูมิใจในตนเอง 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (Pope, 1980, อ้างอิงจาก สุวรรณิ พุทธิศรี และชัชวาลย์ ศิลปะกิจ, 2541, หน้า 359)

ด้านสังคม (Social)

ด้านการศึกษา (Academic)

ด้านครอบครัว (Family)

ด้านภาพลักษณ์ (Body Image)

ด้านมุมมองรวม (Global)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล หมายถึง โรงเรียนประจำ แบบสหศึกษา ซึ่งนักเรียนใช้ชีวิตตลอด 24 ชั่วโมงในรั้วโรงเรียน ตั้งอยู่ที่ ตำบลคลองขุดและตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยในปีการศึกษา 2553 ซึ่งประกอบไปด้วยเด็กที่ด้อยโอกาสในด้านต่างๆ เช่น เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ ซึ่งรายได้ครอบครัวไม่เกิน 12,000 บาท/ปี) เด็กในชนกลุ่มน้อย เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ตลอดจนเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี ยอมรับและเห็นค่าในตัวเอง เคารพตัวเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่เป็นร่างกาย (Pysical) จิตวิญญาณ (Spiritual) และ จิตใจ (Psychological) บุคคลจะต้องรักษาไว้ซึ่งสมดุลของทั้ง 3 ส่วน ตลอดจนมีความเข้าใจตนเองว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความสำคัญ กับทั้งเห็นว่าคุณค่าของตนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองมีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านสังคม (Social) เป็นความรู้สึกถึงการยอมรับที่ได้จากผู้อื่น ความรู้สึกถึงความสามารถในการเป็นเพื่อนกับผู้อื่นของตนเอง

3.2 ด้านการศึกษา (Academic) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในฐานะนักเรียน ความพอใจในผลการเรียน ซึ่งอาจถูกกำหนดมาตรฐาน โดยพ่อแม่ ครู เพื่อน

3.3 ด้านครอบครัว (Family) เป็นความรู้สึกกับตัวเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว ความเป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว

3.4 ด้านภาพลักษณ์ (Body Image) การมองรูปลักษณ์ของตนเองว่า สูง เตี้ย อ้วน ผอม กำลังดี

3.5 ด้านมุมมองรวม (Global) เป็นมุมมองเกี่ยวกับตนเองโดยทั่วไป เช่น ความรู้สึกเป็นคนดี

3. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล ที่มีคะแนนการวัดระดับความภาคภูมิใจในตนเองต่ำกว่า 25 % เป็นโรงเรียนประจำ แบบสหศึกษา นักเรียนใช้ชีวิตตลอด 24 ชั่วโมงในรั้วโรงเรียน ตั้งอยู่ที่ ตำบลคลองขุดและตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4. การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดเนื้อหา กิจกรรมสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนองต่อความต้องการจำเป็นของหน่วยงานหรือองค์กร ช่วยเพื่อการเสริมสร้าง ปรับปรุง เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ความชำนาญ (Skills) และเจตคติ (Attitude) แก่บุคคล เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

5. รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง กระบวนการตามรูปแบบการฝึกอบรมใน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแผนการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการฝึกอบรม

โดยเริ่มจากการพิจารณาตามความต้องการและปัญหาที่ต้องมีการฝึกอบรม เป็นการตรวจสอบและพิจารณาให้ทราบถึงความจำเป็นและความต้องการที่ต้องการจัดการฝึกอบรมขึ้น การกำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรม การกำหนดเนื้อหาและเนื้อเรื่องที่จะอบรม โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาของการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองเป็น 5 ด้าน คือ ด้านสังคม (Social) ด้านการศึกษา (Academic) ด้านครอบครัว (Family) ด้านภาพลักษณ์ (Body Image) และด้านมุมมองรวม (Global) การกำหนดวิธีที่จะใช้อบรมและสื่อหรือเครื่องมือที่เหมาะสม จากนั้นดำเนินการอบรม คือ เริ่มต้นดำเนินการอบรมตามแผนและแนวทางต่างๆ ที่ได้พิจารณาและกำหนดไว้แล้ว ตลอดจนการประเมินผลการฝึกอบรม